Ч. 7 Неділя 11 (23) січня 1898. Рік VIII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенєм оплати почтової.

Реклямациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Старостах на провінциї:

на цілий рік зр.	2·40
на пів року „	1·20
на чверть року „	—·60
місячно . . „	—·20

Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік зр.	5·40
на пів року „	2·70
на чверть року „	1·35
місячно . . „	—·75

Поодиноке число 3 кр.

Соймъ краєвий.

(9 засїданє з дня 21 січня 1898).

На початку засїданя відчитано спис петиций, а пос. Бруницкий піднирав петицию виділу повітового в Городку о запомогу для потерпівших від неурожаю. — Пос. Окуневский інтерпелював Маршалка, коли вибори з куриї громад сїльских повіта жидачівского (пос. д'Абанкур) і перемиского (пос. Новаковский) будуть поставлені на порядок дневний.

Маршалок ґр. Ст. Баденї відповів, що інтерпеляция до маршалка мусить бути зложена перед засїданем на письмі і підписана 15 послами, але мимо того сказав пос. Окуневскому, що правительство не надіслало ще актів з тих виборів і Видїл краєвий, до котрого се належить не міг ними займати ся. — Пос. Окуневский домагав ся голосу, а Маршалок відповів на то, що над відповідию маршалка нема дискусиї. Тогди пос. Окуневский зажадав голосу до спростованя факту, а Маршалок заявив, що уділить єму при кінци засїданя.

З порядку дневного наступило перше читанє внесеня пос. Єнджейовича в справі позичок і беззворотних запомог на будову доріг повітових і громадских. Бесїдник домагав ся, щоби фонд позичковий на будову доріг до 10 лїт підвисшено з 300.000 зр. на 500.000 зр. і щоби в тій цїли вставлено до буджету вже на 1898 р. суму 20.000 зр. яко першу рату.

Дальше ухвалено зміну закона будівельного з 1889 після котрої постанови закона будівельного мають обовязувати також 131 громад, для котрих видано в 1896 р. закон громадский, отже між иншими такі місцевости як Белз, Бібрка, Богородчани, Болехів, Будзанів, Бурштин, Буск, Делятин, Долина, Добромиль, Глиняни, Грибів, Грималів, Галич, Городенка, Гусятин, Янів, Яричів, Язловець, Калуш, Камінка струмилова, Кристинополь, Комарно, Копичинцї, Лїско, Любачів, Лопатин, Лисець, Микулинцї, Монастириска, Мостиска, Мости великі, Нижнів, Отинія, Печеніжин, Рогатин, Перемишляни, Потік золотий, Сасів, Скала, Скалат Тисьмениця, Турка, Збараж, Зборів, Жидачів.

Ухвалено завернути назад до Видїлу краєвого предложенє в справі вилученя громад і обшарів двірских Голосків, Молодилів, Найдорф, Скопівка, Струпків, Богданів і Коршилївка з округа дотеперішних репрезентаций повітових.

В справі піднесеня молочарства в краю ухвалено вставити до буджету 2250 зр. на платню і кошти подорожі для інструктора молочарства; 1200 зр. для ад'юнкта; на уряджуванє курсів молочарства 1000 зр.; на помічника інструктора молочарства 300 зр.

Ухвалено, що дорожники в службі краєвій по довшій як 35-лїтній службі мають діставати місячно 8 зр. 10 кр.; вдовицї по дорожниках, що були довше як 34 лїт в службі, мають діставати 6 зр. 30 кр. місячно; сироти хлопцї до 14 лїт і дївчата до 12 лїт по 90 кр. місячно.

Для погорільців в Деревни ухвалено 300 зр. беззвротної запомоги. — На будову павільону при шпитали в Підгайцях ухвалено 7000 зр. яко половину коштів з фондів краєвих під условєм, що повіт дасть другу половину. — Петицию репрезентациї повітової в Снятинї в справі призволеня затягненя позички в сумі 20.000 зр. і 250.000 зр. передано Видїлови краєвому до справозданя.

Петицию виділу повітового в Снятинї в справі дозволеня громадї Рожнів побираня сировицї в Косові старім ухвалено передати правительству до увзглядненя. — Петицию видїлу повітового в Яворові в справі запомог для селян повіта яворівского потерпівших від неурожаїв передано Видїлови краєвому до розслїдженя і залагодженя. — Ухвалено, щоби Видїл краєвий в порозумінню з банком краєвим заопікував ся справою закупна обшару двірского громадою в Князьолуцї від ц. к. Дирекциї домен і лїсів у Львові.

На тім закінчено порядок дневний і відчитано цїлий ряд внесень та інтерпеляций, між иншими: інтерпеляцию посла Шведа в справі зниженя цїни соли для худоби і видаваня якоїсь части еї безплатно; — інтерпеляцию пос. Осуховского в справі відбудованя мостів єрарияльних в Турцї і коли турчаньский повіт буде отворений для торговлї худобою, скоро зараза вже вигасла.

Для спростованя факту промовив ще пос. Окуневский і сказав, що він інтерпелював Маршалка що-до єго чинности а не чинности Видїлу, отже не потребував подавати інтерпеляциї на письмі — і заявив, що реґулямін допускає дискусию над відповідию маршалка. На то сказав Маршалок, що верифікация вибору

1)

Вінета.

(З даньского — Зельми Лягерлеф.)

Було то одної ночи в червни перед кількома роками. Пароход, що курсував поміж Штокгольмом а Візбі, плив по Бальтийскім мори. Було цїлком тихо. Море навіть не ворухнулос, оно здавалось гадало лиш о тім, щоби відбити в собі блїдо червоне небо. На водї творили ся тїни і гра красок як на ріжнобарвнім шовку.

Коли подорожні зійшли до кают, почав керманич парохода підтягати тихим голосом якусь стару, хорошу мельодию. Відтак співав до мельодиї слова, і чим дальше в ніч тим виразнїйше співав, хоч голос єго нїколи не виходив з повної груди. Він не зміняв мельодиї, лиш співав цїлий час заєдно одну і ту саму пісню.

На покладї був подорожний Англичанин, що очарований красотою ночи лишив ся там і не пішов до каюти. Він довго прислухував ся співанцї керманича і цїлком потонув в задуму, відтак стрепенув ся, встав і пішов на другий конець корабля, немов би хотів утечи від того співу. Але зараз таки вернув назад і підійшов просто до керманича.

— Що то за пісня? — спитав по анґлїйски.

Моряк, що відбув не одну далеку подорож, розумів цїлком добре по анґлїйски, але говорити майже не знав. Він не умів нїчого иншого сказати о своїй пісни, хиба лиш то, що співає о Вінетї.

— Так — відповів Англичанин — я й сам так гадав, що то пісня о Вінетї.

Єго голос був якийсь дуже роздразнений, але рівночасно сьміялось цїле єго лице, немов би хотїло сказати, що він жартує.

— Я цїлу ніч чую, як ви то слово співаєте, і то було всьо, що я міг зрозуміти. Але тепер питаю вас: Чи то пісня для керманича? Вінета, то місто, що запало ся в море. Представте собі, що тут на корабли був би хтось, що вірить в забобони. Не мусів би він спитати себе, чи случайно Вінета не есть цїлию, до якої ви той корабель ведете?

Він говорив з таким самим роздразненєм і з тим самим усьміхом, немов би випрошував собі, аби не гадати, що він то на правду говорить. Керманич стояв і собі цїлком спокійно і усьміхав ся. Розумів кожде слово, але не міг зложити нїякої відповіди.

Англичанин говорив дальше. — Говорім розумно — сказав, але усьміх все ще не сходив з єго лиця. — Я хотів би, аби ви менї відповіли на кілька питань. Ви справдї не вірите, що деякі річи дїють ся лиш на то, аби приготовити инші річи?

Тепер керманич справдї не розумів єго. Він потряс головою. Англичанин помовчав хвильку і надумував ся, як би то питанє висказати яснїйше.

— Я вам щось оповім — сказав вкінци — аби ви мене порозуміли. Коли я мав двапайцять лїт, постановили мої родичі вивандрувати і очевидно я мав їхати з ними. В дорозї зелїзницею до Лїверпуля побачив я з вікна ваґона, як переходили дїти шкільні. Кажу вам, ще нинї бачу тих хлопців, як они вертали з прогульки сїльскої до дому. Перед моїми очима стоять їх червоні лиця, цьвіти, які они несли, зелене листє, яким умаїли капелюхи. Правда, то був гарний вид, бачити ті дїти, а однако мене взяв страх. Менї здавало ся, що тих хлопців в дїйстности нема, що они лиш заповідають щось, що має прийти. І я, не знаю й до нинїшної хвилї чому, закрив руками очи і почав плакати. — — — А в ночи того самого дня, як ми ночували в Лївeрпули, мав я такий остерігаючий сон. Менї снило ся, що я стою на пароходї, призначенім для еміґрантів. І в снї бачу, що корабель як раз має пустити ся на море, і виджу, що один моряк хоче вивісити на головнім маштї хоругов. Тодї я погадав у снї: „Та хоругов не буде там висїти“, і так стало ся. Коли хоругов дійшла до половини висоти машту, замотала ся в линви і задержала ся там. Я бачив, як моряк торгав еї і тягнув, аби спустити еї на долину, і як она знов замотала ся, як він еї на ново підтягав у гору. Він не міг еї нїколи висше підтягнути як до половини машту. Прибігло кількох инших моряків помагати єму; вчинив ся заколот і замішанє, прийшов капітан і керманичі. Я чогось не міг нїяк зрозуміти, чого люди тілько крику роблять задля якоїсь там хоругви. А їх все прибігало більше і більше, — они тягнули і торгали хоругов з цїлої сили; але она не підходила висше і людьми заволодїла якась невияснена тревога. Всї, що були на корабли, зібрали ся довкола машту, і всїх обгорнув неви-

належить до Видїлу краєвого а дискусию допускає реґулямін тоди, коли палата то ухвалить. — На тім закінчено засїданє.

Новинки.

Львів дня 22-го сїчня 1898.

— **Є. В. Цїсар** уділив комітетови будови римо-кат. каплицї в Стебнику коло Дрогобича 100 зр. запомоги на будову дзвінницї і купно двох дзвонів.

— **Іменованя.** П. Мінїстер судівництва іменував радників і начальників суду повітового: Тита Реваковича в Підбужи і дра Вен. Вайнреба в Винниках радниками суду краєвого у Львові.

— **Перенесеня.** Дирекция почт і телеграфів перенесла асистента почтового Мар. Ренчиньского з Ланьцута до Кракова.

— **Є. Ем. Кардинал-митрополит** Сильвестер Сембратович жертвував 150 зр. для товариства „Шкільна поміч" у Львові.

— **Ц. к. краєва Рада шкільна** ухвалила між иншими на засїданю з дня 17 сїчня с. р.: 1) Висказати о. Ів. Гаврищкевичеви гр. кат. пароxови в Камінцї волоскій, членови ц. к. окружної ради шкільної в Раві, признанє і подяку за ревне піддиране просьвіти народної і громадї Камінка волоска; 2) затвердити вибір п. Корд. Уейского з Томашовець на відпоручника калуской ради повітової до окружної ради шкільної в Калуши і вибір Щасн. Ганцша, старшого учителя 5-кл. школи в Товмачи на представителя учительства до окружної ради шкільної в Товмачи; 3) затвердити вибір Герша Розенцвайґа з Чорткова на представителя ізраїльской релиґії до окружної ради шкільної в Чорткові; 4) іменувати учителями в школах народних: Петра Поляньского в Пробіжній, Стан. Ледера в Кривенькім, Ром. Цєсєльского в Волици деревляньскій, Ів. Лисенецкого в Зелинцях, Йос. Винницку в Ямници, Мар. Дулибу в Острові, Брон. Чехака в Обидові, Стеф. Ценуха в Кудерявцях. Ем. Войтонь в Ясеници рускій, Фр. Зайонца в Бахоржи, Мих. Решетила в Саджаві, Юр. Михаловского управителем 4-кл. школи в Мизуни. Юл. Цибриньску молодшою учителькою 2-кл. школи в Прусах, Фр. Кінснера управителем 2.кл. школи в Ївковій, Йос. Стацка учителем 1-кл. школи в Мартинковичах, Стан. Финика управителем 5-кл женьскої школи в Буску, Ів. Бояковского управителем, Болесл. Лещиньского і Герм. Загаєвску старшими учителями та Казимиру Шмідт молодшою учителькою при 4-кл. школї народній в Княгининї селї, Петра Герасимовича старшим учителем 4-кл. школи в Стоянові; 5) іменувати др. Тад. Тросколяньского суплєнтом в гімназиї I в Перемишли; 6) перенести суплєнтів: Ад. Цегака зі школи реальної в Тарнові до школи реальної у Львові, Ів. Шадєпа зі школи реальної у Львові до школи реальної в Тернополи, Ів. Раковского з рускої гімназиї у Львові до гімназиї в Коломиї; 7) перемінити 2-кл. школу мішану в Угнові на дві школи 3-клясові: мужеску і женьску від 1 вересня 1898.

— **З архиєпархії львівскої.** Презенту на Зарубинцї одержав о. Теоф. Копистяньский.— О. Амвр. Поляньский, парох Любінець, іменований II. віцедеканом стрийским. — Сотрудництва одержали оо.: Конст. Петрушевич в Ракові і Юл. Гумецкий в Манастирцї з правом духовної управи. — О. Яросл. Гургула сотрудник в Шумлянах одержав завідательство тамже.

— **Горівчаний монополь** заведено в Росиї з днем 13-го н. ст. сїчня. Всї шинки позамикано, а горівку продають тепер в державних складах лише в опечатаних фляшках.

— **Утїк з арешту** в ночи дня 20-го с. м. в кайданах розбійник Влодарский, котрого за рікнї убийства засудив був трибунал вадовицкий на кару смерти через повішенє. Вість о тім розійшла ся в миг по цїлій околици Вадовиць і викликала загальне занепокоєнє. Однако Влодарскому не пощастило ся, бо зараз на другий день рано, т. є. 21-го с. м. найшла его одна служниця схованого в пивници. Небезпечного злочинця прихоплено і відставлено під сильною сторожою до вязницї.

— **Зелїзниця Петербург-Вятка**, котра має злучити при помочи зелїзничої сїти Петербург з Сибірскою зелїзницею, розпічне ся в короткім часї будувати. Довгота єї буде виносити 1300 верст, а розходи будови обчислені на 46½ міліонів рублів. Дохід з руху пасажирів на будучій лїнїї обчислено на 700.000 рублів.

— **Лютий син.** В осени минувшого року Андрій Ірацкий, господар з села Ольбенцїн, в околици Красинка, записав свій ґрунт синови, але забув в акті наложити на него обовязок досмертного удержуваня обоїх родичів. Матїр померла незадовго, а лихий син вигнав вітця з хати, відмавляючи ему кусника хлїба і засуджуючи его на жебранину. По горячій перепалцї з виродним сином, 60-лїтний Ірацкий вибрав ся до Красинка за порадою і помочию. Не дійшов однак до міста. Розпука огорнула его до сеї степени, що в лїсї під містом — повісив ся.

Господарство, промисл, торговля, гиґієна і вихованє.

Добрі ради.

Оглядайте ся заздалегідь за новими жерелами доходу.

— В чім і як шукати жерел доходу. Кождий господар повинен з початком року роздивити ся добре в своїм господарстві і розложити собі роботу вже наперед на цїлий рік. Але то не значить, що він повинен вже нинї означити, що має робити н. пр. від нинї за три місяцї. Річний розклад роботи єсть трохи инший, як місячний; місячний знов инший як тиждневий, а тиждневий инший як дневний. В розкладї роботи на цїлий рік єсть найважнїйша річ, щоби господар вже наперед означив собі, з чого через цїлий рік має тягнути зиски. Скоро він то означить собі наперед, то вже не буде працювати на ослїп, але буде ясно і сьвідомо стреміти до витиченої раз цїли. А означити собі наперед з чого тягнути через цїлий рік зиски, значить, вишукати собі жерела доходу. Чим хто більше має жерел доходу, тим лїпше для него, бо з кождого щось призбирає. Господар під сим взглядом стоїть лїпше, як ремісник, урядник, учитель і т. п. люди, у ко-

---

сказаний страх, коли побачили, що хоругов не підходить в гору. Они всї упали на колїна і просили Бога, аби хоругов повисла в горі на машті. Я у снї ще не боял ся, але нараз і мене взяв страх, коли побачив тревогу наших. Люди були блїді як смерть, їх волосе наїжило ся, очи аж вилазили з голов, в горлї хорчало, а руки так сильно заломували, що аж кости тріщали. Тодї найшла на мене така страшна тревога, що я пробудив ся. Ще на другий день був я цїлий перенятий страхом. Мене хотїли взяти на корабель, але я не пішов. Страх так мною заволодїв, що мої родичі боялись, аби я не збожеволїв, колиб мене силою взяли з собою і тому лишили мене в Англиї. Відтак показало ся, що був знак. Мене віддали до тої школи, котрої хлопцїв бачив я з вікна ваґона, а корабель з еміґрантами розбив ся. Мої родичі, сестри і братя та майже всї з родини погибли в мори.

Коли Англичанин то оповідав, був его голос понурий, а лице цїлком поважне; але ледве перестав говорити о снї, як вже й усьміх, що здавалось все протестував против его слів, завитав знов на его лици.

— Ну — спитав — тепер розуміете? Чи вірите, що деякі подїї суть лиш віщунами инших, які мають настати?

Керманич відвернув тепер очи від компасу і поглянув на Англичанина. Він побачив молодого, трохи блїдого чоловіка, з виду цїлком звичайного, а навіть приемного. Той чоловік дивив ся на него, немов би шукав в нїм чогось дивного. Коли чужинець оповідав о снї чув керманич як его раз за разом стрясає мороз.

Але він лиш відповів: як то можливе! — Англичанин здвигнув раменами: — Можливе! — відповів майже переконуючим голосом. — Абож не можна припустити, що природа більше старала ся о одного як о другого? На примір море — додав — для одного має все погоду, для другого бурю.

Моряк притакнув головою.

Чужинець почав з новим жаром: — А ви самі, чи справдї нїколи не досьвідили на собі такого остерігаючого знаку? Чи ви нїколи не гадали, що ту пісню о Вінетї можна би взяти за знак? Чи ви співаєте єї кождої ночи?

Керманича немов би що штовхнуло і він майже зі страхом поглянув на Англичанина. Нараз випрямив ся, усьміхнув ся добродушно і показав на оповістку, що зараз коло него була прибита: „Просить ся подорожних не говорити до керманича". Він переложив то поволи і виразно.

Англичанин видивив ся на него, не розуміючи его. Відтак зрозумів і усьміхаючись пішов на зад корабля.

Але керманич відітхнув лекше. Колиб той чоловік був мав нагоду більше его питати, то будби певне вивідав ся від него, хто научив его тої пісни і чому він єї так довго не співав. Вкінци був би ему ще сказав, що то щось мусить значити, що він ту пісню нинї знов співає. Він мимохіть усьміхнув ся на гадку, що то має означити смерть і погибель, коли він єї співає. Колиж лежало яке значінє в тім, то вже скорше мало оно означити воскресеніє. І він почав на ново підтягати свою пісню.

* * *

Від трех днів оповила Візбі мрака. Она прийшла над місто одного рана коло шестої години на хвилю перед приїздом штокгольмского корабля і від того часу лежала густою верствою над містом. То була дуже приемна мрака. Цїлком біла, дуже дрібна, легка і дуже порушлива. Она заєдно давала певну надію, що вже за хвилю щезне, не спиняла сонїшного тепла, не осїдала так як студена вогкість анї на мурах анї на деревах; земля була суха, як при сьвітлї сонця. Але мимо того всього впливала мрака трохи пригноблюючо, здавало ся немовби й мозки стали непевними і ходили на помацки, бо очи не могли нїколи перебити густу, білу заслону. Она мала майже такі самі наслїдки як темнота ночи. Люди були готові вірити в надприродні річи, уважати можливим і правдивим щось, о чім иншим разом і не думали би.

В тім часї мешкали у Візбі старі панни Ісфельдт. То були три старі дами, що знали місточко і его історию, дами, що й самі належали до тої історії. Именно справа була така, що бідні люди у Візбі взяли собі за привичку приходити до тих дам зі всїми своїми турботами. І так поволи, поволи зробило ся з них щось в родї душпастирів, опікунів убогих або пануючих княгинь. То були дуже добрі женщини, але мали в собі щось з забобонів.

Вечером третого дня мраки прийшов до тих панин до їх старого дому у відвідини подорожний Англичанин, чоловік на вид лаґідний і приемний. Він представив ся яко мастер Едвард Стоне, учитель при школї в Льондонї, що подорожує тепер по Скандинавії для ґеольоґічних студий.

Мр. Стоне прийшов не сам: з ним був і Том Зундлїн', керманич на однім штокгольмскім кораблї і старий знакомий панин. Они впрочім знали цїле місточко. Було майже неможливо, аби они кого не знали.

Том підійшов зараз до панни Марії і панни зараз пізнали, що він потребує помічници до розмови; бо коли би було розходило ся о щось писаного, то він був би обернув ся до панни Гільди, а наколиб була бесїда о чинній помочи, то мусїла би була взяти ся за те панна Альма. — Панно Марие — сказав він утомленим і слабим голосом — я маю з тим паном обговорити одну справу; але я не знаю па стїлько по анґлїйски. Я его розумію, але коли прийдесь менї говорити не можу найти слів.

Відтак сїв собі Тома без запросин на софу, а Англичанин пішов за его приміром. Сестри подивили ся на себе усьміхаючись і всї три нараз похитали головою. Ті мужчини, як було видко, були цїлком розсїяні. Сестра Мария буде мати певне якусь тяжку і незвичайну задачу.

— Панно Марие — говорив Том дальше — нїхто в цїлім містї не знає так добре цїлої тої справи як ви і ваші сестри, а до того ви умієте по анґлїйски говорити. Тому як будете такі добрі помогти менї, то мусите оповісти тому панови історию Вери.

— Томе — відповіла панна Мария Ісфельдт

трих звичайно буває лиш одно жерело доходу — робота і служба, бо він може вишукати собі богато жерел доходу. Чим хто менший господар, повинен і мусить вишукувати собі тим більше тих жерел, бо хоч они будуть і маленькі, але коли їх буде богато, то всї разом дадуть великий зиск. Більший господар може обмежити ся лиш на кількох більших жерелах, на инші може менше або й зовсїм не зважати; менший господар мусить мати їх як найбільше і на всї однаково зважати. В чім же і як єму їх шукати? — Першим жерелом єсть земля, ґрунт. Чим більше ґрунту, тим більше доходу. Нехай же господар роздивить ся добре, чи не міг би він як розширити свого управного ґрунту: може суть у него деякі такі неужитки, котрі єму не приносили доси нїякого доходу, нехай же їх зробить ужиточними. Широке подвірє перед хатою можна зробити вузшим, а замість того викопати кілька грядок; де на ґрунтї єсть вода і робить з него багно, спустити воду і осушити ґрунт та завести сїножать; широкі межі з корчами бузини звузити, бузину викорчувати, а границю витичити кількома грубими коликами. Коротко сказавши, не треба нї найменшому кусникови землї давати пусто лежати, а використати єго. — Другим жерелом доходу суть ростини господарскі. Господар нехай вже з початком року розважить собі добре, які ростини має сїяти і садити, щоби з них мав як найбільший зиск; на малім ґрунтї нехай не сїє і не садить богато всїляких, а всїх по трошки, бо они єму не виплатять ся; буде лиш богато роботи, она буде розірвана, а пожитку мало. Малому господареви сїяти н. пр. конопель не оплатить ся. За то нехай він сїє і садить як найбільше таких ростин, котрі найпотрібнїйші єму на прожиток або котрі міг би як найлїпше продити. Землю треба ще й тим способом використати, що садить ся поміж одні ростини якісь инші н. пр. біб межи бараболями. — Третим жерелом доходу єсть худоба. Хто держить худобу, мусить зважати не лиш на то, щоби мав єї до роботи і до домашного ужитку, але щоби міг витягнути з неї ще й инший зиск, та який. Хто держить н. пр. конї, мусить зважати і на то, чи не міг би він заробляти ними й у фірманцї; чи маючи кілька коров не можна би взяти ся до молочного господарства; чи не було би добре випасати що року по кілька штук рогатої худоби; чи не можна би держати по кілька штук безрог в кармнику і т. д. — Четвертим жерелом доходу єсть город. Малий господар повинен як найбільшу вагу класти на город і зважати на то, щоби він сам єго живив. — Пятим жерелом єсть сад, шестим пасїка, семим домашний промисл, осьмим робота за заплату. То суть найголовнїйші жерела доходу господаря, а в кождім з них знайде ся знов богато инших поменших. Треба отже добре роздивити ся в них всїх і старати ся завести ще инші, нові, такі, яких доси не мало ся, а відтак кожде жерело окремо добре допильнувати, щоби давало дохід.

— Зерно на насїнє. Практика учить, що який засїв, таке й жниво, при впрочім догідних обставинах; длятого хто хоче мати добре жниво, повинен уживати на засїв як найлїпше зерно. Яким же способом придбати собі такого зерна? А ось яким: Треба зважати, щоби зерно було як найдоріднїйше і все однакове, однаково грубе і однаково тяжке. Для малого господаря, котрого не стати на машину до сортованя зерна, найлїпше перебирати зерно. В зимі, коли мало роботи, найлїпше, щоби вся родина і челядь засїла до перебираня зерна. Вибране зерно буде може що-до величини й однакове, але що-до ваги може нї. Длятого перебране зерно треба зсипати до якої бочки і лити водою. Все утле зерно сплине верх води і єго треба зібрати, а проче само найдороднїйше треба висушити та сховати в продувнім місци. Спробовати зерно як оно буде ся кільчити і в тій цїли треба взяти 100 зерен якого збіжа і поставити на намоченім вовнянім платку, щоби оно кільчило ся; скоро із 100 зерен скільчить ся лише 70, то знак, що із 100 кільо зерна на насїнє, буде 70 кільо доброго, а 30 кільо нездалого. На насїнє не треба брати старого зерна. Дволїтного жита нехай нїхто не сїє, коли не хоче мати шкоди. На насїнє не добре брати зерна анї молоченого ціпом анї машиною. Найлїпше вже в часї жнива прилагодити собі зерно на насїнє. В тій цїли із снопів треба витрясати зерно, або витирати руками із середної части колосків.

— Дещо про розмножуванє дерев і корчів овочевих. Дерева і корчі овочеві розмножує ся або природним або штучним способом. Природним способом розмножує ся із зерна (зернівки); штучним способом розмножує ся: розходнями, галузковими всадками, корінними всадками, купкованєм (підгортанєм), відкладнями (аблеґрами) і ублагороднюванєм. Про всї тї роди розмножуваня дерев і корчів поговоримо окремо. — 1) Розмножуємо із зерна тогди, коли хочемо розвести нові благородні роди дерев овочевих а головно придбати собі зернівки до ублагороднення. Сїяти зерно овочеве або садити найлїпше зараз тогди, коли оно вже зовсїм доспіло, а зерно черешень, сливок, ранних грушок, верпин (аґресту) і парічок та взагалї овочів, котрі скорше як в жовтни доспівають, можна держати аж до осени а тогди треба їх в жовтни або в падолисті засїяти. Аж до того часу треба їх переховувати в продувнім не занадто сухім місци. Однакож з деяких взглядів лїпше садити на весну. В сїм случаю укладає ся насїнє у вазонках або в скринках верствами на піску в той спосіб, що наперед дає ся верству піску на центиметер грубу, на то зернята, на них знов така сама верства піску, відтак зернята і т. д. На сам верх приходить верства піску. Відтак все то зливає ся добре і ховає ся або в пивници або закопує ся в земли аж до весни, коли має ся відбути засїв.

і підняла ся з достоїньством. — Того я не зробила.

І рівночасно з панною Марнєю встали і панна Гільда і панна Альма і Англичанин, що нїчого з того не розумів, що говорило ся, пізнав нараз, що ті три прості, старі панни були благородними і образованими дамами.

Моряк здвиг плечима, немов би хотїв сказати, що й він вже опирав ся тому, але дармо. — Она сама того хоче — сказав.

Панна Мария відозвала ся як звичайно палко: — Того була-б я по вас не сподївала ся, Томе Зундлїнґ. Хоч Вера зле поступила собі против вас, Томе, то я все таки була би не гадала, що ви зрадите єї перед чужинцем. Чого він хоче від неї? Хоче про вас написати книжку? Досить на сьвітї лихих книжок. Чи ви так певні, Томе, що ви Вері не зробили більшої кривди, як она вам?

Том приймив спокійно нагану. Він був як той кінь до крихти вже замучений, так що навіть удар батога не може єго порушити. Він обернув ся тепер до Англичанина і сказав: — Панна Мария хоче знати, на що вам то знати. — Відтак сїв на вузку софу, опер голову о стїну і сидїв так непорушно як задеревілий, а Англичанин між тим говорив.

Він нїчого так горячо не бажав як говорити. Панни були би присягли на то, що той чоловік мусить бути звичайно мовчаливий, так як Том отвертий і говіркий. Они оба вийшли здавалось зі свого звичайного настрою, їм мусїло щось стати ся.

— Панно Маріє — сказав Англичанин — я приїхав передвчера до Візбі і в тім часї вспів зробити цїлий ряд дурниць. — Він легко засьміяв ся і три малі старі дами очевидячки подобрїли. Видко було, що він обудив їх співчутє.

То всьо походить від того, що я передвчера в ночи виїхав на море. Я все роздразнений, коли пускаю ся в морску подорож. Морю тому винно, що я мусїв вести самотнє і сумне житє. Не знаю чи є що такого, що я так ненавидїв би як море.

Мр. Стоне побачив, як малі старі дами всї нараз приблизили ся до него. Він нагле стратив чувство, що находить ся між чужими людьми; єму здавало ся, що сидить між старими, вірними приятелями.

— Буде найлїпше — сказав він — коли я зараз тепер скажу наперед кілька слів о собі. Я чоловік науки і природні відносини між причиною і наслїдком суть тим, в що я найкрїпше вірю. Але ще в дитинстві одна обставина потягнула мене до містичности і то часом відбиває ся на менї і тепер. У мнї єсть двох ріжних людий!

Мр. Стоне поглянув нараз неневно і єго уста стягнули ся до дивного усьміху.

— В моїй молодости, в моїй самотній, сумній і тужній молодости не мав я иншої приємности як бавити ся думками. Я думав нераз, що море нагородить менї кривду і зробить мене богатим. І передвчера в ночи, коли море було цїлком спокійне, здавалось менї, що оно тому таке тихе, що я був на кораблї. І давна думка о помиреню між нами вернула знов в моїй души. Подумайте лиш, що я часто гадав о тім, як спускаю ся на дно моря і глядаю за перлами. І море показувало менї то, чого ще нїхто з людий не бачив. Морскі ростини розхилили ся і я побачив, як отворила ся печера повна великих мушлїв. Они були величезні і лежали одна попри другу, причіплені до стїн печери. Але коли я увійшов, отворились они всї нараз, а я побачив, що в кождій з них була величезна перла.

Той сон знов повторив ся. Але я не люблю повертати до мрій дитиньства. Они нагадують менї тілько горя і самоти. Я почав ходити по покладї, щоби відігнати від себе ті гадки. В тім почув я, як керманич співав свою пісню. Я зловив з того одно слово: Вінета, і то мене на ново зворушило. Я вслухував ся, так, панї, я вслухував ся в ту пісню, як ще в нїчого на сьвітї. І приглядаю ся чоловікови, що співає. Єго вигляд, єго одїж, всьо то я переймаю. І тодї починаю дивувати ся, чого я так тим займаю ся, чи то має що значити чи має що віщувати.

(Дальше буде).

ТЕЛЄҐРАМИ.

Прага 22 січня. Вчерашнє засїданє сойму було дуже бурливе. Найбільші авантури робили нїмецкі посли Вольф і Райнїшґер. Під конець засїданя інтерпелювали нїмецкі посли намістника, яким правом полїция заказала нїмецким студентам убирати ся по буршівски. Намістник обіцяв дати відповідь на однім з слїдуючих засїдань. (Полїция видала той заказ під загрозою 100 зр. грошевої кари або 2 недїль арешту).

Будиєвиці 22 січня. При виборах громадских побідили Нїмцї. По оголошеню результату виборів настали розрухи антисемітскі. Войско мусїло робити порядок і арештувало 13 осіб.

Париж 22 січня. Мінїстерство маринарки приказало узброїти два воєнні кораблї, котрі дня 24-го с. м. мають відплисти на хіньскі води.

Париж 22 січня. Знатоки письма з процесу Естергазо'го, Куар і Бельом запізвали Золю перед суд присяжних і жадають відшкодованя в сумі 100.000 франків.

Париж 22 січня. Вчера зробило 200 рекрутів демонстрацию проти жидів і Золї; полїция розігнала їх, арештувала 40 демонстрантів. Подібні демонстрациї були вчера в містах Руан і Рен. В Альжірі ограблено жидівскі склепи.

Надіслане.

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий**.

І Н С Е Р А Т И

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.